

Valnämnden

Tjänsteskrivelse - Utläggning av valsedlar i val och röstningslokaler vid valet den 9 september 2018

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

att valsedlar i vallokaler och röstningslokaler tillhandahålls genom placering i valsedelsställ,

att partiernas valsedlar placeras i bokstavsordning med början längst bak. Varje parti som ställer upp till val disponerar en hel rad i valsedelsstället. Blanka valsedlar placeras på raden längst fram i valsedelsstället.

att partivalsedlar och namnvalsedlar vid valet till riskdag-, kommun och landsting placeras i separata valsedelsställ,

att endast förordnade röstmottagare får placera och sortera om val-sedlar i valsedelsställena. Partiföreträdare eller allmänhet som önskar att få ett partis valsedlar utlagda i röstnings- eller vallokalen lämnar dessa till en förordnad röstmottagare som ansvarar för att dessa sorteras in i valsedelsstället. Röstmottagarna ansvarar också för att fylla på valsedlar för de som lämnat valsedlar i val- eller röstningslokalen så länge det finns valsedlar kvar att lägga ut. Röstmottagarna ansvarar inte för att kontakta partierna om namnvalsedlarna tar slut i annat fall än om det finns skäl att misstänka sabotage.

Ärendet i korthet

Vallagens 6 kap innehåller allmänna bestämmelser om valsedlar. Lagen fastställer vilka partier som har rätt att få sina partivalsedlar utlagda i val- och röstningslokaler samt att det ska finnas en plats i eller i anslutning till vallokalen där valsedlar kan läggas ut.

Vallagen reglerar dock inte hur valsedlarna presenteras eller dess ordning. Valnämnden ansvarar dock för att valsedlarna presenteras på ett neutralt och likvärdigt sätt. Valmyndigheten rekommenderar därför att respektive valnämnd beslutar om hur valsedlarna hanteras och presenteras i val- och röstningslokaler. Ett förslag har tagits fram av kommunledningskontoret.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Beslutet ska skickas till

Valsamordnare

Valnämnden

Utläggning av valsedlar i val och röstningslokaler vid valet den 9 september 2018

Grunden för hanteringen av valsedlar finns i vallagen. Vallagen reglerar bland annat vilka partiers valsedlar som valnämnden är skyldiga att se till att de finns tillgängliga i vallokalen. Vallagen innehåller också vissa bestämmelser om att det ska finnas en plats där valsedlar kan läggas ut i val- och röstningslokalen.

Ett av de vanligaste klagomålen som riktas mot valnämnderna i samband med valet har vid tidigare val varit förknippade med att valsedlarna inte har presenterats på ett likvärdigt sätt. Kritik har kommit från såväl JO som valprövningsnämnden och sedan 2014 rekommenderar valmyndigheten därför att respektive valnämnd beslutar om hur valsedlarna tillhandahålls i vallokalen.

Typer av valsedlar

Det finns tre typer av valsedlar varav två alltid finns i val- och röstningslokalerna.

- valsedlar med parti- och valbeteckning (partivalsedel). En partivalsedel är en valsedel med partiets namn men utan kandidatlista.
- valsedlar med enbart valbeteckning (blanka valsedlar). Dessa valsedlar saknar både partinamn och namn på kandidater.
- valsedlar med parti- och valbeteckning samt en kandidatlista (namnvalsedlar).

I Gävle kommun används valsedelsställ med tre vertikala rader och tolv horisontella platser. Varje parti ges en rad för respektive val. Den första raden avser val till riksdagen, den andra val till kommunen och den tredje val till landstinget. Om ett parti endast ställer upp till ett av valen ska utrymmena på samma rad lämnas tomma så att ett och samma partis valsedlar inte hamnar på olika rader. Vid behov ställs ytterligare valsedelsställ upp bredvid det första. Namnvalsedlar och partivalsedlar placeras i olika valsedelsställ. Samma sorteringsordning gäller i för partivalsedlar och namnvalsedlar.

Röstmottagarna ansvarar för ordningen

För att valnämnden fullt ut ska kunna ta ansvar för hur valsedlarna presenteras är det endast förordnade röstmottagare får placera röstsedlar i valsedelsställen. Den som önskar få valsedlar utlagda i anslutning till röstningslokalen får därmed lämna dessa till en röstningsmottagare som sorterar in dessa i valsedelsstället. Detta innebär också att röstmottagarna ansvarar för att fylla på valsedlar som lämnats in till val- eller röstningslokalen när dessa tar slut i valsedelsställen. Om ett parti har lämnat för få valsedlar till

Valnämnden

en val- eller röstningslokal är det dock inte röstmottagarnas ansvar att kontakta partiföreträdarna.

Från 2018 års val gäller att endast de partier som har föranmält sig har rätt att lägga ut sina valsedlar i vallokalen. Röstmottagarna ansvarar för att kontrollera att partiet har föranmält sig. Listor på föranmälda partier återfinns på valmyndighetens hemsida och kan också göras tillgängliga i vallokalen.

Exempel

Tabellen nedan är ett exempel på hur valsedlarna ska placeras i ett valsedelstätt med tre vertikala och tolv horisontella fack.

Parti A – Riksdag	Parti A – Kommun	Parti A – Landsting
Parti B – Riksdag	Parti B – Kommun	Parti B – Landsting
Parti C – Riksdag	Parti C – Kommun	Parti C – Landsting
Parti D – Riksdag	Parti D – Kommun	Parti D – Landsting
	Parti E – Kommun*	
Parti F – Riksdag	Parti F – Kommun	Parti F - Landsting
Parti G – Riksdag	Parti G – Kommun	Parti G - Landsting
Parti H – Riksdag	Parti H – Kommun	Parti H - Landsting
Parti I – Riksdag	Parti I – Kommun	Parti I - Landsting
Tom	Tom	Tom
Tom	Tom	Tom
Blanka – Riksdag**	Blanka – Kommun**	Blanka – Landsting**

* Blanka valsedlar placeras endast i valsedelstätt med partivalsedlar.

** Parti E ställer i detta exempel endast upp i valet till kommunfullmäktige